

OCTOGON

ARCHITECTURE & DESIGN

VILLÁK

Villa Nyambu
Üvegház Chatillonban

MILANO
2005

ALLIANZ ARENA

SZTÁRINTERJÚ:

YOSHIO TANIGUCHI

ORGANIKUSOK

Lovag ház

Debreceni templom

Oslói Udland templom

Pécsi bíróság

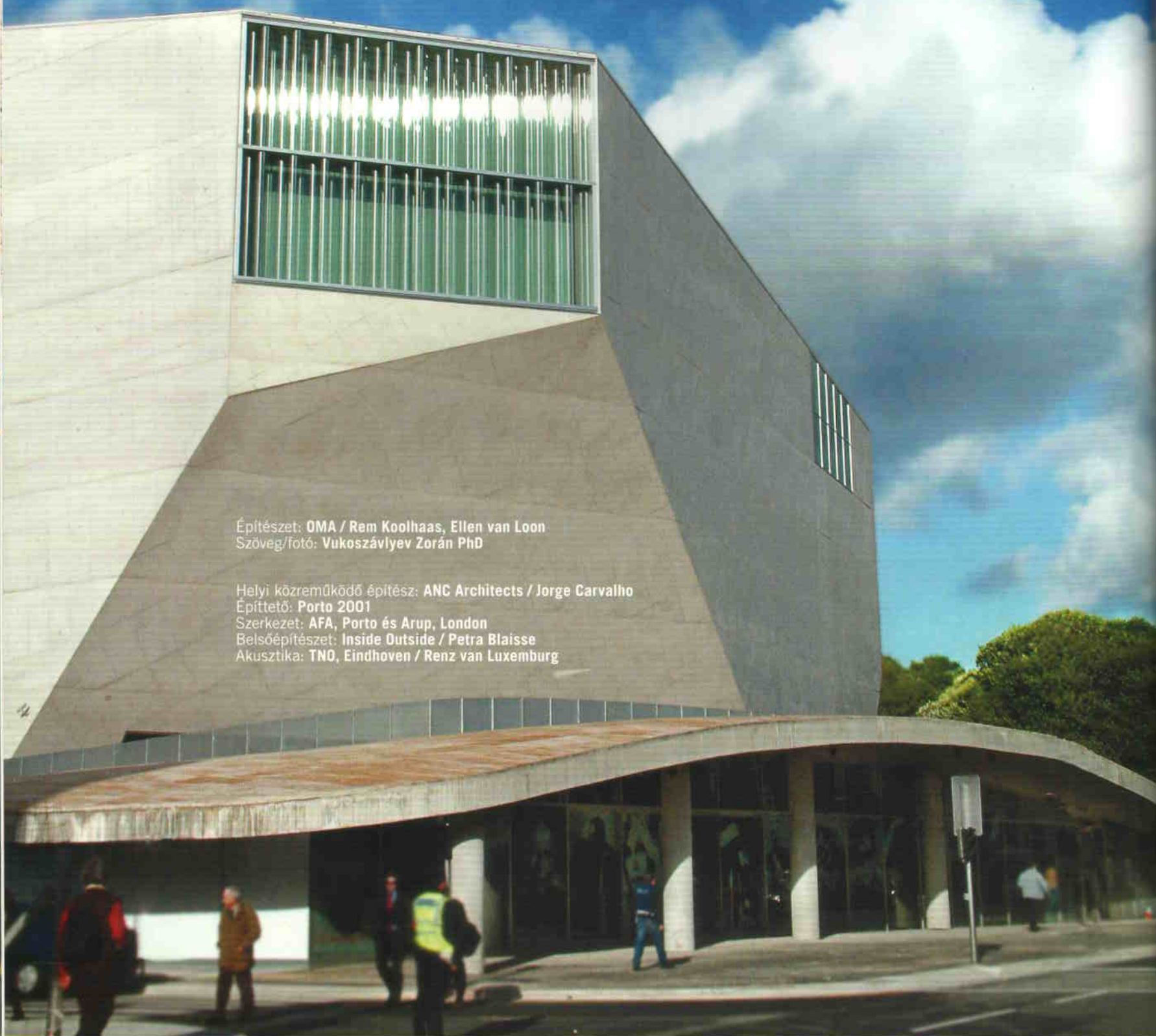
Nyíregyházi főiskola

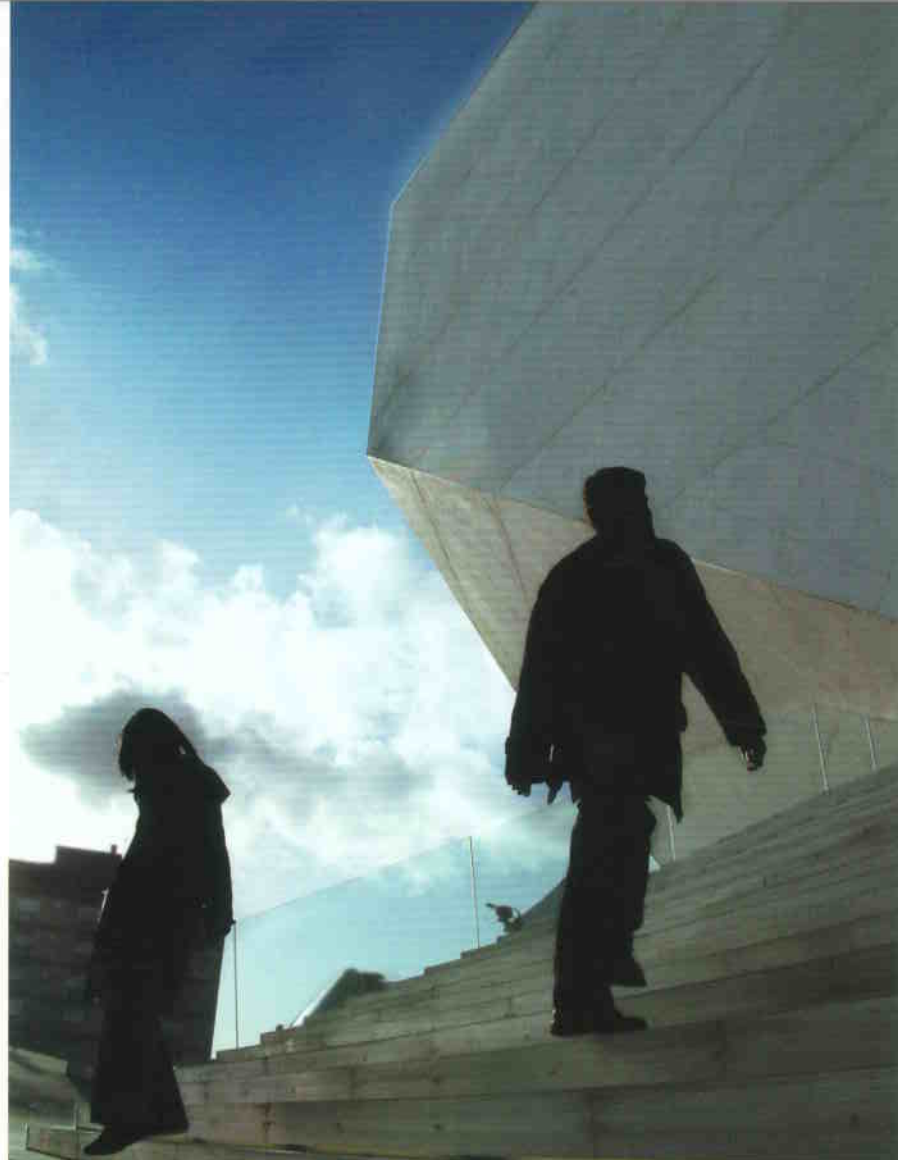
ELVÉTELEL TÖBBET ADNI

Koolhaas Casa da Música épülete Portóban

Építészet: OMA / Rem Koolhaas, Ellen van Loon
Szöveg/fotó: Vukoszávlyev Zorán PhD

Helyi közreműködő építész: ANC Architects / Jorge Carvalho
Építetű: Porto 2001
Szerkezet: AFA, Porto és Arup, London
Belsőépítészet: Inside Outside / Petra Blaisse
Akusztika: TNO, Eindhoven / Renz van Luxemburg

AZ EURÓPA KULTURÁLIS FŐVÁROSA RANGOT 2001-BEN VISELŐ PORTO, HATÁLMAS BERUHÁZÁSOKKAL ÜNNEPELTE A MEGTISZTELŐ KIEMELÉST. PORTUGÁLIA EREDETI HANGULATÚ, SOKARCÚ VÁROSA HOSSZASAN VÁRT ÖNNÖN LEGNAGYOBB AJÁNDÉKÁRA. NÉGY ÉV Telt el és most végre megérkezett: az 1650 fős KONCERTTEREMMEL ÉS TOVÁBBI KAMARATERMEK SORÁVAL, ÁPRILIS KÖZEPÉN ADTÁK ÁT A ZENE HÁZÁT.

A történelmi városrész elhagyatott háza-
inak és a csillogóan új városnegyed lakó-
és irodaépületeinek találkozási pontja, a
Rotunda da Boavista körforgalma. A ten-
ger „szép látványával” kivezető sugárút
csatlakozási pontjánál teremtett téri szí-
tuáció áthágja a klasszikus értelemben
vett, városi tömb fogalmát. Mi több: a
közlekedési csomópont sugárutak által
határolt tömbjeinek térfalát felszabadít-
ja. Koolhaas nem foglalkozik homlokzat-
síkkal, nem zárja le elvárható következe-
tességgel a homlokzatsort, hanem egy
amorf tömböt emel be a városszerkezet
ezen, kiemelt pontján. Térsíkokkal metsz,
dinamikus kubust teremt, és visszahúzza
önálló, tárgyi elemként a keletkezett, tört
felületekkel határolt elemet. Határozott
különbözőséggel emeli rangjára e kulturá-
lis vállalkozást.

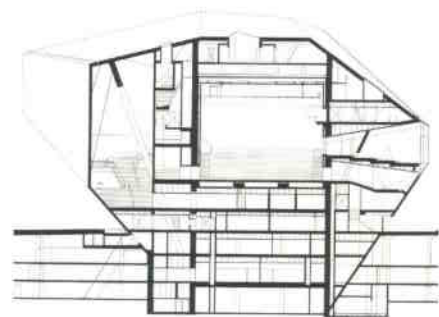
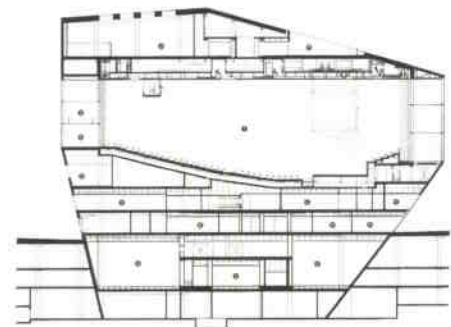
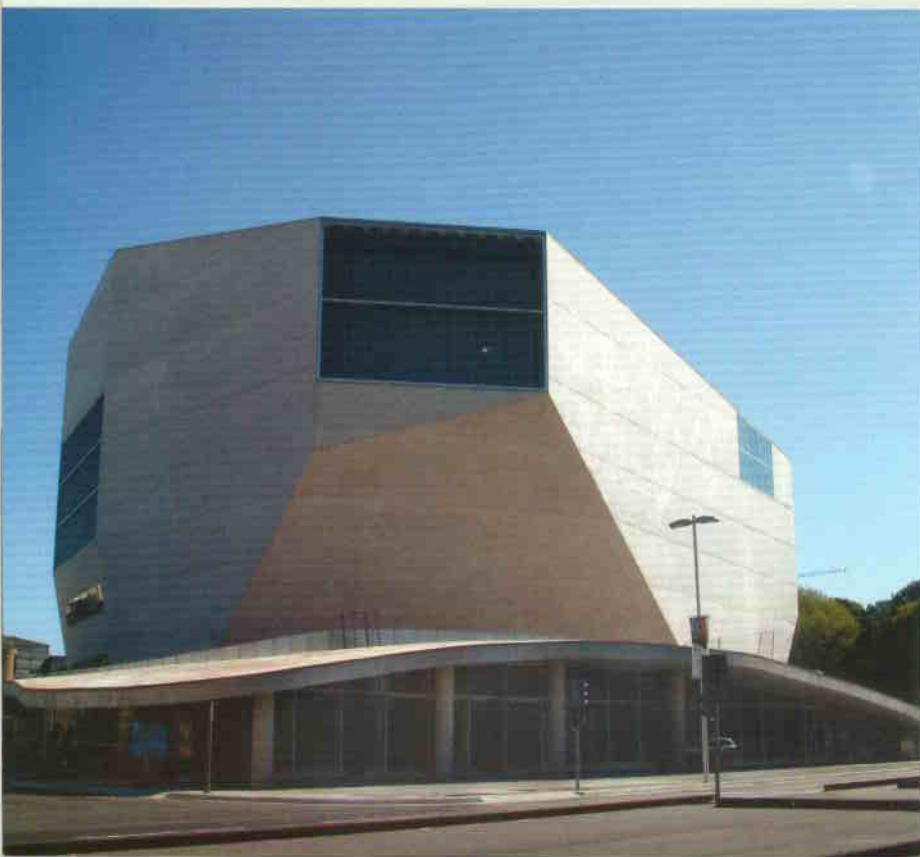
A szokatlan formavilágú test meglepő téri
hatást eredményez. A város tömbrendsze-
rének kontextusában, egy ilyen folding
képi világa, provokatív viszonyulásként
értelmezhető. Koolhaas a vertikálitást eny-
hén dőlő, ferde síkokkal, a bázikusságot
erőteljes alámetszésekkel kérdőjelezi meg.
A (nem csak) méreténél fogva megastruk-
túraként értelmezhető képződmény avant-
gárd felütés a koncertterem klasszikus
gondolatiságához képest.

A hagyomány fogalma talán egyetlen
elemben érhető utol: a koncertterem for-
mai kialakításában. Az OMA és hangmér-
nökeik hosszasan keresték a jó hangver-
senyterem definícióját – majd meg kellett
állapítaniuk, hogy a „dobozszerű” kikép-
zés a legkézenfekvőbb megoldás. A terem
létrehozása érdekében elvétellel dolgoztak

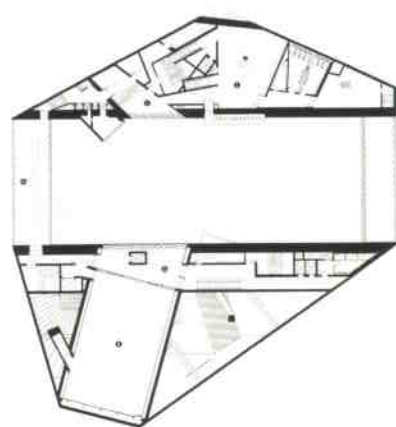
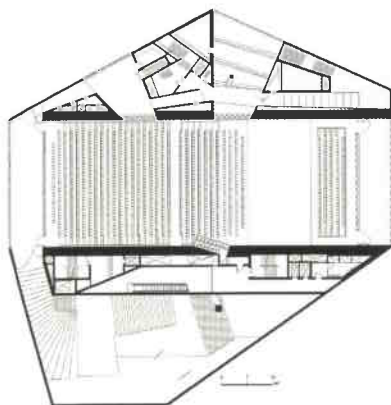
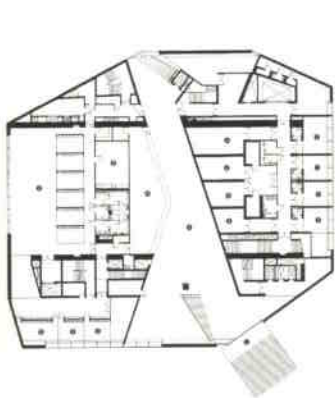
Egyedi tértest lemeztésekkal formálva - a főlépcső könnyed lemezzel csatlakozik

Az épületet övező térburkolat land art-szerűen maghajtott

Az amorf formából kihúzott tértestek a hangversenytermek kubusai: a hiány üvegfelületet alkot

Alaprajzok: különböző térszint magasságokban elhelyezve tárul fel az épület összetett, közlekedési rendszere és a más-más térmagasságban álló termek egymáshoz fűződő viszonya

A foyer grandiózus, vertikális hatású lépcsősora

Tiszta sor: alumínium és beton, némi üveg és vörös bársony

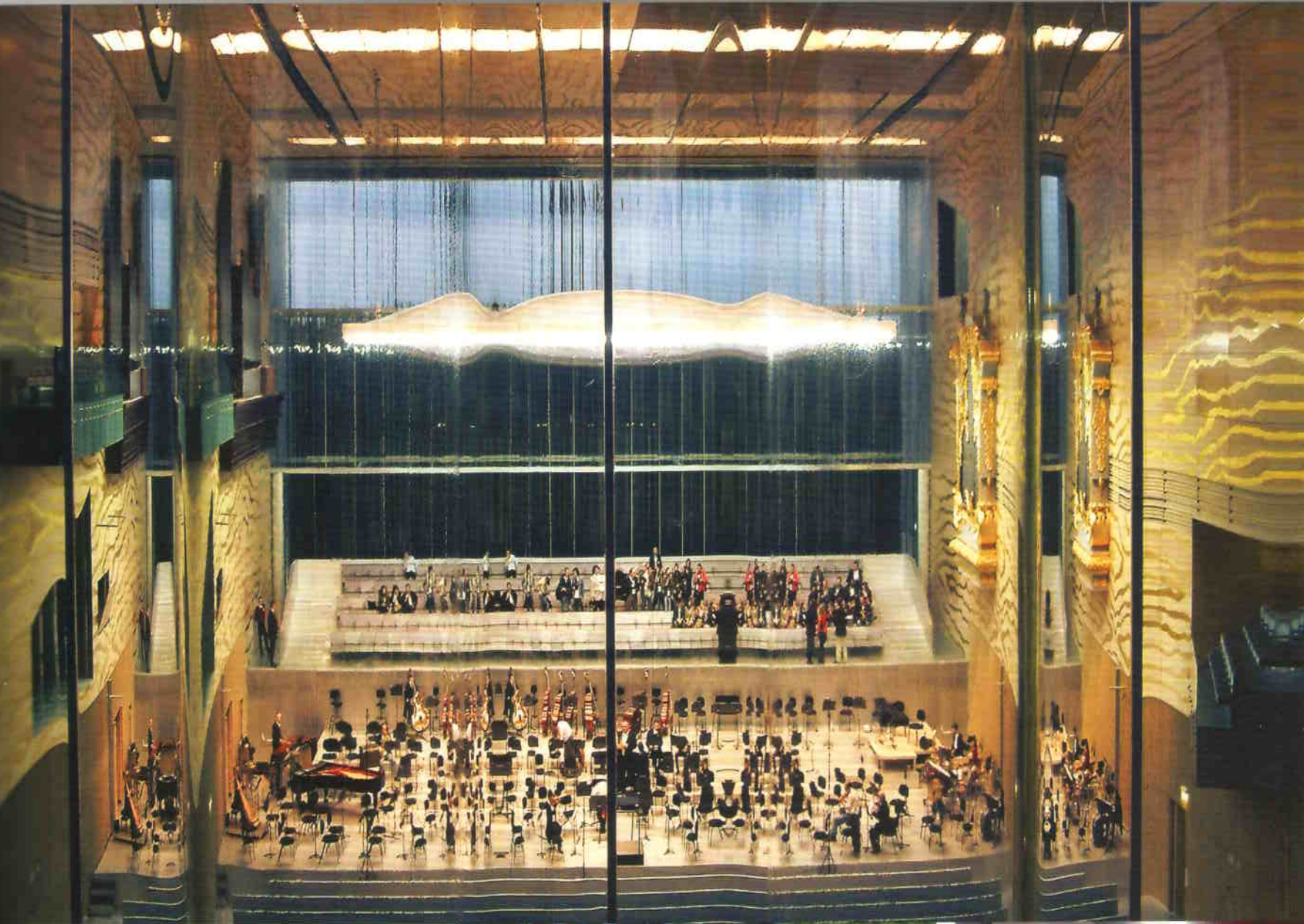
az építésszek: negatív tértestet képeztek az épülettömegben. Nem kívántak klasszikus értelemben vett, külvilágtól elzárt belső termet alkotni, ezért az auditórium végfalait az épület homlokzatfelületéig engedték, és hatalmas üveg-megnyitásokkal kapcsolták a környezethez. Érezhető a város lüktetése, láthatóak az éghajlati- és fényviszonyok változásai – s ugyanakkor a bent történő események aktualitása, mint hatalmas kivetítőkönn, a város életébe integrálódik. Szinte be lehet látni.

A „demokratikus” kompozíció még ennél is tovább megy. Az épülettest tömeg-központjában elhelyezkedő nagyterem

körül, további kamaratermek, előadók, közösségi terek sora kapott helyett, melyek optikailag összekapcsolódnak a fő térrel, annak belső homlokzatát perforálják. E keresztirányú termék, ugyancsak az épület homlokzatsíkjaig érnek, hasonlóan üvegfelületeket alkotva. Az első megközelítésben esztelennek tűnő komponálás, igen szigorú akusztikai fejlesztésekkel került megvalósításra: a kettős, hullámos alapvonalú üvegpaneleket speciálisan e projekthez hozták létre. A funkcionális kompozíció biztonsági eleme a nagyterem végébe elhelyezett előtér-zóna, mely hangcsapda szerepével teljesen kizárja a város moráját. E légterekben átközeledők

és egy bár kapott helyet, mely további vizuális kontaktust eredményez a koncertteremben tartózkodók és az épület más szegmenseit használók között.

A különböző térmagasságokban és irányultságokkal elhelyezett termeket bonyolult alaprajzi rendszerrel leírható, de valójában folyamatos közlekedősorként kifejezhető, spirálisan felfelé haladó folyosórendszer köti össze: lépcsők, rámpák és hidak vezetnek a bejárat főlépcsőjétől az épület tetején lévő teraszhoz. A fehér nyersbeton felületekkel és alumínium lemezburkolatokkal kialakított közlekedők sterilizálása a termék expresszív anyag és

Az auditórium tere: belátás, átlátás, kilátás

Az auditórium körül elhelyezkedő, egyedi belső anyagképzéssel létrehozott kamaratermek optikai kapcsolatban vannak a fő térrel

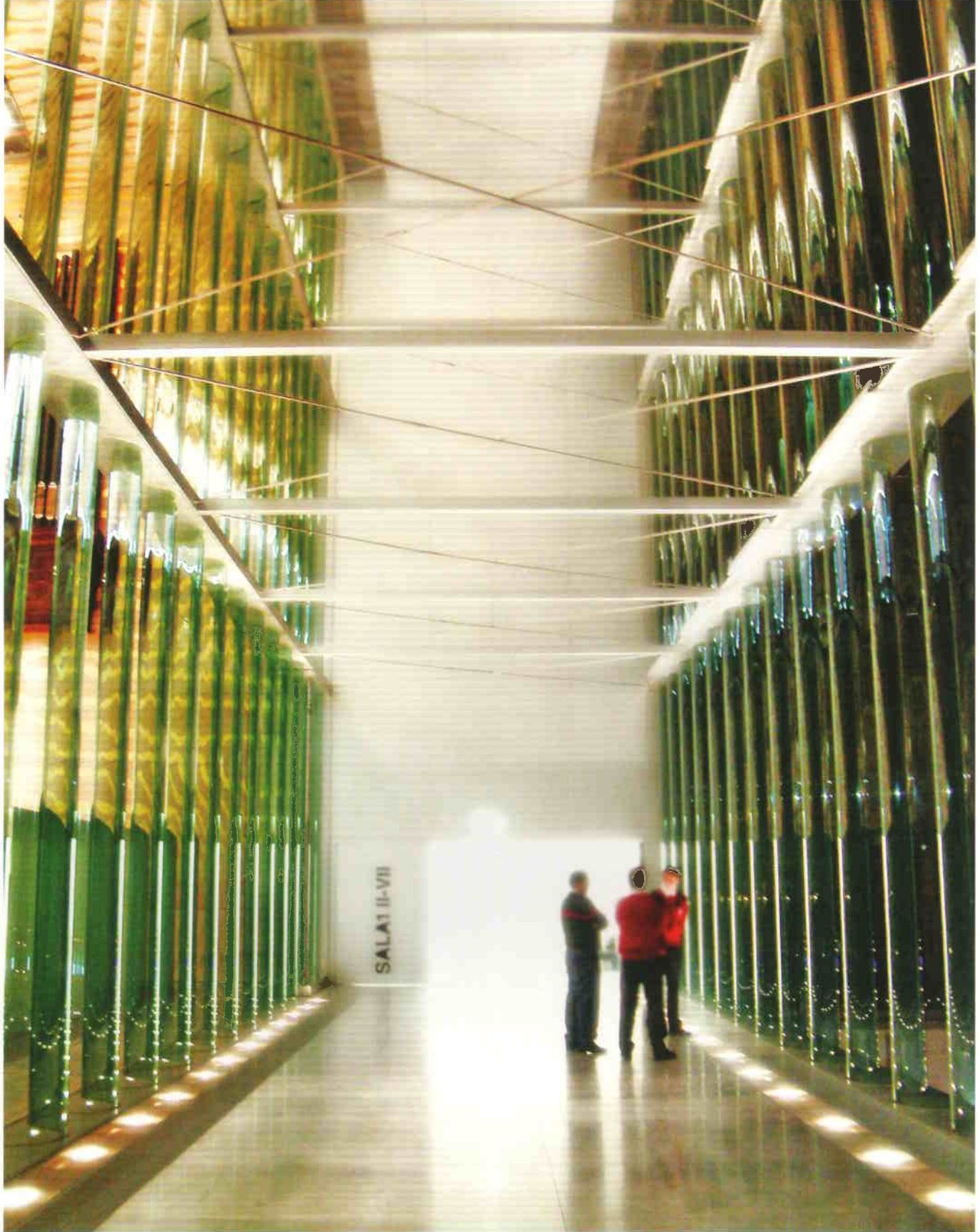
színkombinációira hangol rá. A vörös színű perforált falemez, zöld habszivacs, kék-fehér mázas kerámia mellett, autentikus, azulejo csempék is feltűnnek. A legattraktívabb burkolatot az auditórium kapta: az alumínium járófelület és a szürke textillal fedett ülőhelyek tompa színhatását a tölgyfa felületű fapanelekre felvitt, arany mintázat teszi ünnepélyessé.

A fakéreg rajzolatának ötvenszeres, pixelekre szétcsúszó nagyítását füstlemezek manufaktúráis finomsága közvetíti.

Az épület érdemi összegzése előtt, célszerű a Casa da Música-t az építészeti ouvre tekintetében vizsgálnunk. Koolhaas korai tervein, a Bibliotheque de France (1989) vagy a Jussieu Egyetem könyvtár-

épületeinek (1992) pályázataiban a zárt kubus egyszerű, határozott megjelenését gazdag belső formaképzéssel gazdagította. A közlekedés folytonosságát rámpákkal oldotta meg, amelyet a város térszínének folytatásaként értelmezett – a spirálisan felfutó földmlemezekre helyezte a fő funkcionális egységek test elemeit. E gondolkodás késői, megva-

Kettős üvegfal: átlátással operálva

Átmenet a város zaja és a koncert hangjai között - hangcsapda szerepet betöltő előtér-zóna a nagyterem végeiben

lósult példája a múlt évben átadott, berlini Holland Nagykövetség épülete, ahol a hasáb formájú épülettömböt átszövi a lépcsők-közeledők-rámpák folyamatosan felcsavarodó útvonala. (Octogon 2004/5-6.) A portói épület mindezek folytatásaként is értelmezhető első látásra, azonban jelentős logikai alapvetésben különbözik. Míg az előzőeknél a határozott kubus semlegességre-egyszerűsége törekvő exteriőr uralma alatt alkot az építész, amikor a belső térelemeit egy-

más után sorolva felfűzi egy folyamatos közlekedőrendszerre – addig a Casa da Música esetében, a belső az extravagáns tömör testből kimetszések-kivágások által jön létre, erősen kihatva annak felületalakításaira is. Ekként a formálás logikája és hierarchiája más.

Porto új zeneháza kísérlet. Építészeti vonatkozásban a folding megjelenése, funkcionális szerkesztésében egy nyitott, kommunikatív intézmény létrehozása felé

tett provokatív lépés. Bonyolult és tisztán olvasható, elkülönülő és megmutakozó, kifejthető és összefonódó – szótársítások több rétegen át, melyek egy komplex forma esetlegességét ugyanakkor modellekben végiggondolt fejlesztésének eredményét adják. Egy nagy, törtfelületű, tértetekkel átszőtt kötömb Porto közepén.

Organikus felület – foldingos tömeg

